

Beslissing 2 november 2012

De Klachtencommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland (rechtsoptolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure bij klachten van seksueel misbruik (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[Naam],
geboren op [Datum],
wonende te [Plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. M.L.J. Bomers, advocaat te Nijmegen,

tegen:

[Naam],
geboren op [Datum], overleden op [Datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven lid van de Congregatie Broeders van Maastricht.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 23 april 2012. Op 26 juni 2012 is een inhoudelijke reactie binnengekomen van [Naam], provinciale overste van de congregatie.

Op 22 oktober 2012 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen met zijn broer. Klager heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. M.L.J. Bomers.

Namens de Congregatie is verschenen provinciale overste [Naam] en broeder [Naam], lid van het provinciaal bestuur.

2. De klacht

2.1. Klager is het derde kind in een gezin van vijf kinderen. Toen klager zes jaar oud was, ging hij naar de [Naam] in [Plaats]. Deze school stond onder leiding van de Broeders van Maastricht. In het schooljaar [Jaar], de vierde klas, kreeg klager aangeklaagde als onderwijzer.

2.2. Klager was een van de langste kinderen van de klas en zat daarom achterin. Als de kinderen in de klas sommen moesten maken, liep aangeklaagde door de klas en begon hij vooral de jongens die achterin de klas zaten, te betasten. Aangeklaagde deed dit waar iedereen bij was. Zo betastte hij op een gegeven moment ook klager. Aangeklaagde ging met zijn hand in de blouse van klager tot aan zijn billen. Klager maakte dan het knoopje van zijn blouse los

omdat hij anders stikte. Klager ruikt nog de muffe stank van het habijt. Ook herinnert klager zich nog goed de gezichtsuitdrukking van aangeklaagde op het moment dat hij andere kinderen betastte. Achteraf pas realiseert klager zich dat aangeklaagde zich op dat moment seksueel aan het opwinden was.

2.3. Klager kon goed leren en moest regelmatig nablijven om aangeklaagde te helpen bij het sommen nakijken. Dan stond aangeklaagde naast klager om zijn werk te laten zien en dan ging hij met zijn hand in zijn (korte) broekspijpen om het geslachtsdeel van klager te betasten. Klager was compleet overdonderd en durfde niets te zeggen tegen aangeklaagde. Klager was in die tijd nogal verlegen. Klager vond de situatie hoogst verwarrend. Aangeklaagde was meestal vriendelijk tegen klager en de persoonlijke aandacht van aangeklaagde was aan de ene kant ook plezierig. Tegelijkertijd voelde klager dat het niet in orde was. Ook voelde klager dat aangeklaagde niet geïnteresseerd was in klager, maar daar voor zichzelf bezig was. In de herinnering van klager heeft aangeklaagde hem in totaal ongeveer drie à vier keer in de klas seksueel misbruikt tijdens de les en twee à drie keer na de les. Na de vierde klas heeft klager geen contact meer gehad met aangeklaagde. Wel kreeg klager goed contact met de leraar van de zesde klas. Deze broeder heeft het vertrouwen van klager niet beschaamd.

2.4. Toen klager twaalf jaar oud was, wilde hij missionaris worden in Nieuw Guinea. Klager ging naar een juvenaat, waar jongens werden voorbereid op het kloosterleven. Klager heeft in dit internaat een jaar onderwijs gevolgd aan [school]. Na een jaar is klager naar de ambachtsschool gegaan, waar hij de opleiding tot huis- en decoratieschilder volgde en nadien de basisopleiding voor leraar NO. Toen klager negentien jaar oud was, is hij verder in het klooster gegaan, evenals een van zijn broers. Hij heeft het postulaat en novicaat doorlopen. Op zijn eenentwintigste heeft klager de gelofte van armoede, gehoorzaamheid en zuiverheid afgelegd. Als broeder heeft hij vervolgens drieëneenhalf jaar in het onderwijs gewerkt als leraar creatieve handvaardigheid op een school in [Plaats]. Omdat klager op zijn vierentwintigste verliefd werd op een vrouw en daarnaast zijn broer uittrad, is klager ook uitgetreden. Klager heeft vervolgens een baan gezocht en gevonden in het onderwijs. Vervolgens ging klager in militaire dienst, waar hij na vier maanden werd afgekeurd. Daarna heeft klager nog in een psychiatrisch ziekenhuis gewerkt en vervolgens is klager maatschappelijk werker geworden, na daarvoor te zijn opgeleid. Uiteindelijk is klager doorgeschoold tot rayonmanager, vanuit welke functie hij in december [Jaar] met de VUT is gegaan.

2.5. Het liefdesleven van klager is als volgt verlopen. In [Jaar] is klager getrouwd. In [Jaar] kregen klager en zijn echtgenote een zoon. In [Jaar] is klager gescheiden. Een jaar later leerde klager zijn tweede vrouw kennen. Met haar is klager tweeëntwintig jaar getrouwd geweest. Zijn tweede vrouw was een stevige persoonlijkheid. Klager voelde zich bij haar geborgen, hetgeen hij als prettig ervaarde. Zij was echter tegelijkertijd dominant, waardoor hij niet aan zichzelf toekwam. Tijdens de laatste vijf jaren van zijn tweede huwelijk ontstonden er spanningen. Dit was in de tijd dat klager zijn laatste functie vervulde als rayonmanager. Ook het verleden van klager kwam toen naar boven. De dominantie van zijn echtgenote ging in de beleving van klager steeds meer lijken op machtsmisbruik, waarmee de herinnering van het seksueel misbruik uit zijn jeugd weer wakker werd. Klager was een slachtoffer van misbruik. Zijn gevoel van eigenheid, zijn zelfvertrouwen heeft een enorme deuk gekregen. Klager constateerde dat hij steeds had gekozen voor vrouwen die hem konden helpen, omdat hij angst had verantwoordelijkheid te dragen en op eigen benen te staan. Klager heeft uiteindelijk zijn eigen wil teruggevonden en geleerd om zijn grenzen aan te geven en om “nee” te zeggen. Het huwelijk is vervolgens in [Jaar] gestrand. Sinds [Jaar] woont klager in een gehucht in [Land]. Klager heeft ervoor gekozen om alleen te wonen en zo ver mogelijk weg van de problemen en het gedrag dat hem inpakt en afhankelijk maakt en om de verantwoordelijkheid

van zijn leven dagelijks te dragen en te ervaren. Klager heeft ervoor gekozen zijn leven weer in eigen hand te nemen en iets van zijn leven te maken. Zijn seksuele gevoelens zijn verstoord. Hij heeft behoefte aan intimiteit, maar hij weet niet goed hoe dit om te zetten in de gemeenschappelijke ervaring. Inmiddels heeft hij psychologische hulp gezocht, die hem ondersteunt in het proces om met de genoemde problemen om te gaan.

2.6. Klager verzoekt de Klachtencommissie om de Congregatie van de Broeders van Maastricht te adviseren om schriftelijk te erkennen dat het seksuele misbruik van klager door aangeklaagde heeft plaatsgevonden en voor dit seksueel misbruik en de zeer ingrijpende gevolgen daarvan voor klager schriftelijk excuses aan te bieden

3. Het verweer

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. De provinciale overste heeft om recht te doen aan het ingediende klaagschrift naar vermogen onderzoek gedaan in de archieven van de Nederlandse provincie en hij is in contact getreden met personen die mogelijk opheldering zouden kunnen geven. Hij concludeert dat het klopt dat aangeklaagde onderwijzer was in een van de 4^e klassen van de school aan de [Straat] in [Plaats] in de door klager gestelde periode. Er zijn echter geen aanwijzingen gevonden voor mogelijk seksueel misbruik door aangeklaagde, maar de provinciale overste heeft ook geen reden om aan te nemen dat klager onwaarheid spreekt. De provinciale overste wil daarom de pijn erkennen die klager heeft geleden vanwege hetgeen hem is aangedaan door aangeklaagde. Daarvoor biedt hij zijn oprechte verontschuldiging aan. Ter zitting heeft provinciale overste [Naam] de klacht erkend en verklaard geen twijfels te hebben over het door klager gestelde seksueel misbruik. Provinciale overste [Naam] heeft in 2007/2008 al tweemaal een gesprek gehad met klager naar aanleiding van zijn bekendmaking, maar is te allen tijde bereid tot (wederom) een openhartig gesprek in de hoop bij te kunnen dragen aan de verwerking van hetgeen klager is aangedaan.

4. De beoordeling

4.1. Volgens artikel 1.3. van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.K. Kerk (hierna: de Procedure) moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of de dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van artikel 1.3 van de Procedure.

4.3. Er zijn meer dan zestig jaren verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn de feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst, hebben plaatsgevonden en wel dat klager een aantal malen bij zijn rug en billen is betast in de klas en aangeklaagde een aantal malen het geslachtsdeel van klager heeft betast tijdens het nakijken van sommen na de les. De Klachtencommissie is hier niet alleen van overtuigd geraakt door de authentieke wijze waarop

klager zijn verhaal heeft verteld. Maar ook blijkt uit de steunverklaring van de broer van klager dat hij al reeds 5 à 6 jaar op de hoogte is van het seksueel misbruik. Daar komt bij dat er in 2008 al twee gesprekken hebben plaatsgevonden tussen klager en provinciale overste [Naam] in verband met de melding van klager.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidssituatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas 9 jaar oud. Aangeklaagde was de onderwijzer van klager, iemand in wie klager meende vertrouwen te kunnen stellen.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. Daarom zal de Klachtencommissie zich bij haar advisering richten op de vermindering van het leed dat klager is aangedaan. Provinciale overste [Naam] heeft daartoe een eerste stap gedaan door tweemaal een persoonlijk gesprek te hebben gehad met klager waarin aangeklaagde klager de erkenning heeft gegeven die klager graag wilde hebben en dit heeft klager enorm goed gedaan. Klager heeft de gesprekken als heel goed ervaren. Daarnaast heeft provinciale overste [Naam] ter zitting namens de Congregatie het leed van klager erkend.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Provinciale Overste van de Congregatie Broeders van Maastricht de klacht gegrond te verklaren en schriftelijk te erkennen dat het seksueel misbruik heeft plaatsgevonden en daarbij, voor het aan klager in zijn jeugd aangedane leed, excuses aan te bieden.

Dit advies is vastgesteld op 2 november 2012 door mr. H.J. Schepen, voorzitter, zr. J.G.M. Verwijs, O Pream en mr. drs. J.L.H.H. Kunnen, leden, bijgestaan door mr. M. van der Meulen, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van art. 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de Provinciale Overste van de Congregatie Broeders van Maastricht en aan klager verzonden.

Op grond van art. 21.1 van de Procedure stelt de Provinciale Overste binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van art. 21.3 van de Procedure geeft de Provinciale Overste daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van art. 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de Provinciale Overste.